

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2019. május 15.

**ERDÉSZET ÉS
VADGAZDÁLKODÁS
ISMERETEK**

**EMELT SZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Útmutató a vizsgázók teljesítményének értékeléséhez
(az értékelő tanárok részére)

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

A tesztfeladatokban, amennyiben a feladatutasítás másképp nem rendelkezik, csak egy helyes válasz fogadható el. Ha a jelölés nem egyértelmű, nem kaphat pontot. Ha a zárt jellegű (teszt-) feladatoknál az összes lehetséges választ megjelöli, akkor nem kap pontot. Ha a javítási-értékelési útmutatóban szereplő megoldások számánál több választ jelöl meg, akkor a többletválaszok számával a pontszámot csökkenteni kell.

Tévedés esetén helyes megoldásnak csak a vizsgázó egyértelmű javítása fogadható el.

Szöveges választ igénylő kérdések

1. Válaszoljon röviden az alábbi kérdésekre! Válaszait írja a kérdések alatti pontozott részekre!

Elérhető pontszám: 5 pont

- a. Hogyan károsítanak a cserebogarak (lárva és imágó)?
A lárva a gyökereket rágja (csemetekert, erdősítés), az imágó a lombot rágja.
- b. Hogyan nevezik a levéltetvek ürülékét? Milyen anyagot tartalmaznak?
Mézharmat. Cukortartalmú.
- c. Az erdei szalonka tojóra jellemző egy egyedülálló viselkedési tulajdonság. Melyik ez?
Néha fiókait a lábai között, légi úton szállítja.
- d. Melyek a szembetűnő különbségek a vadmacska és a házimacska között?
A vadmacska a házimacskánál valamivel nagyobb és hosszabb végtagú, jellegzetes cirmos mintázatú. Farka vastag, tompa végű, rajta 7-9 fekete gyűrű látható.
- e. Sorolja fel a szarvasfélék agancsának fontosabb jellemzőit!
Hímek viselik (kivéve rénszarvas), tömör csontanyag, évente váltódik, jellemzőiből következtetni lehet az állat korára, kezdetben bőr borítja (barka), később ez lekopik.

Minden helyes válasz egy pontot ér.

2. Jellemezze a túzok (*Otis tarda*) megjelenését, előfordulását, élőhelyét, táplálékát, vadászatát, védettségét az alábbi szempontok alapján!

Elérhető pontszám: 5 pont

- a. Megjelenése, színezete:
A hím testtömege a 16 kg-ot is eléri, a tojó kisebb. Feje, nyaka világosszürke, hátoldala rozsdasárga, testalja fehér, mellén rozsdavörös folt található.
- b. Hazai előfordulása:
Hazánkban az Alföldön (Ócsa, Apaj környékén, valamint Szolnok, Békés és Hajdú megyékben) és a Dunántúl egyes részein (Hanság, Mezőföld, Sárrét) fészkel.
- c. Élőhelye:
Magas füvű rétek, kaszálók, gabona-, repce-, lucernaföldek.
- d. Tápláléka:
Nagyon változatos: magvak, ízeltlábúak, gerincesek. Legfontosabb téli tápláléka a repce.
- e. Vadászata, védettsége:
Fokozottan védett. Élőhelyének folyamatos pusztítása és a korszerű agrotechnika veszélyezteteti fennmaradását.

Minden helyes válasz egy pontot ér.

3. Írja a táblázat megfelelő oszlopába a felsorolt fafajokat!

Elérhető pontszám: 10 pont

vörösfenyő, lucfenyő, akác, molyhos tölgy, fehér fűz, cser, fehér nyár, fekete nyár, rezgő nyár, kecskefűz

Melegkedvelő	Hidegtűrő
akác molyhos tölgy fehér fűz cser fehér nyár fekete nyár	vörösfenyő lucfenyő rezgő nyár kecskefűz

Minden helyes válasz egy pontot ér.

4. Jellemeze röviden a feketefenyő levelét!

Elérhető pontszám: 6 pont

- 7–15 cm-es túlevél
- párosával állnak szürke, hártvás tűhüvelyben
- sötétzöld
- nem, vagy alig csavarodott
- kemény, szúrós
- félkör keresztmetszetű

Minden helyes válasz egy pontot ér.

5. Ismertesse a levegő páratartalmára vonatkozó legfontosabb tudnivalókat!

Elérhető pontszám: 8 pont

A folyó- és állóvizek felületéről, a talajról elpárolgó és a növények párologtatásából származó víz képezi a levegő páratartalmát, amely csapadék formájában hullik vissza a föld felszínére. (2 pont)

A levegő a hőmérséklettől függő páramennyiséget képes megtartani. (1 pont)

Az abszolút páratartalom a levegőben lévő tényleges vízmennyiség. (1 pont)

A páratartalmat jobban kifejezi a relatív páratartalom, amely az adott hőmérsékleten a lehetséges és a tényleges páratartalom százalékos aránya. (2 pont)

Az egyes területek jellemző relatív páratartalmát a júliusi 14 órás mérések középértékeivel jellemezzük. (1 pont)

A relatív páratartalom az erdészeti klímaértékelés egyik legfontosabb eleme. Hazánkban az erdők előfordulása a 48%-ot meghaladó (júliusi 14 órás) relatív páratartalmú helyekhez köthető. (1 pont)

6. Milyen erdőklíma besorolás kapcsolható a feltüntetett júliusi 14 órás relatív páratartalom értékhez?

Elérhető pontszám: 8 pont

Júliusi 14 órás relatív páratartalom
50% alatt
50–55%
55–60%
60% felett

Erdőklíma megnevezése
erdős sztyepp
cseres, kocsánytalan tölgyes
GY-T
bükkös klíma

Soronként 2-2 pont adható

7. A nyersvasat ipari mennyiségben nagyolvasztóban állítják elő. Sorolja fel azokat az anyagokat, amelyekre szükség van a gyártáshoz! Milyen melléktermékek keletkeznek a gyártás során?

Elérhető pontszám: 7 pont

A nyersvasgyártás anyagai:

vasérc, koks, salakképző (mész), forró levegő

A nyersvasgyártásnál keletkező melléktermékek:

salak, torokgáz (füstgáz), hő

Minden helyes válasz egy pontot ér.

8. Párosítsa a pénz klasszikus funkcióit a megfelelő fogalmakkal! A helyes funkciót írja a pontozott helyekre (értékmérő funkció, forgalmi eszköz funkció, fizetési eszköz funkció, felhalmozás eszköze, világpénz funkció)!

Elérhető pontszám: 5 pont

A pénzt, mint értékhordozót, vagyonként tartalékolhatom egy későbbi felhasználás érdekében. **Felhalmozás eszköze**

Az áru eladását időbeni késéssel követi értékének pénzbeli kiegyenlítése. **Fizetési eszköz funkció**

A pénz alkalmas két termék értékének (vagyis a bennük megtestesült munkamennyiségeknek) összehasonlítására. **Értékmérő funkció**

A közvetett árucserét segíti elő, amikor az árumozgás és a pénzmozgás azonos időben játszódik le. **Forgalmi eszköz funkció**

Funkcióit a nemzetközi kapcsolatokban is betöltheti. **Világpénz funkció**

Minden helyes válasz egy pontot ér.

Feleletválasztásos kérdések

Húzza alá a helyes válaszokat!

9. Melyik a helyes sorrend a hőkezelés menetére vonatkozóan?

Elérhető pontszám: 2 pont

- A) Hevítés – hőntartás – hűtés
- B) Hőntartás – hevítés – hűtés
- C) Izzítás – hűtés – hőntartás
- D) Hőntartás – melegítés – hevítés

10. Mely állítások igazak a gyilkos poloskára? A kérdésre három helyes válasz van.

Elérhető pontszám: 3 pont

- A) Különböző rovarokra vadászik.
- B) Nappal résekben, bútorok mögött húzódik meg.
- C) A visszatérő láz és a kala-azar betegségek terjesztője.
- D) Ritkán repül.
- E) A zsákmány megragadása után beledöfi szipókáját és kiszívja testnedveit.
- F) Rendkívül kellemetlen szagot áraszt.

11. Tüi 1–3 cm hosszúak, 1 mm szélesek, a hosszú hajtásokon egyesével, a rövid hajtásokon 30–70 tüből álló csomókban helyezkednek el.

Elérhető pontszám: 2 pont

- A) Simafenyő
- B) Erdeifenyő
- C) Vörösfenyő
- D) Lucfenyő

12. Termése hosszú kocsányon lóg. Makkja sima felületű, nagyméretű, 25–50 mm hosszú. Hosszanti irányban olajsávok tarkítják. A köldök lapos, a kupacs csak a makk 1/6-át, 1/3-át fedi.

Elérhető pontszám: 2 pont

- A) Cser
- B) Kocsánytalan tölgy
- C) Kocsányos tölgy
- D) Molyhos tölgy

13. Melyik meghatározás igaz a részvénytársaságra?

Elérhető pontszám: 2 pont

- A) A részvénytársaság olyan gazdasági társaság, amelyet tagjai valamely saját tevékenység összehangolására, végzésére, szakmai érdekeik képviselésére hoznak létre.
- B) A részvénytársaság alapvető jellemzője a korlátlan és a korlátozott felelősség kombinálása.
- C) A részvénytársaság előre meghatározott számú és névértékű részvényekből álló alaptőkével alakuló gazdasági társaság.

14. Melyik vízforrás nem tartozik a többletvizek közé?

Elérhető pontszám: 2 pont

- A) Szivárgó vizek
- B) Folyók elöntései
- C) Talajvíz
- D) A helvi csapadék**
- E) Mindegyik többletvíz

15. Melyik fafaj túri a változó vízellátású hidrológiai kategóriát?

Elérhető pontszám: 2 pont

- A) Erdeifenyő**
- B) Molyhos tölgy
- C) Bükk
- D) Lucfenyő
- E) Cser**
- F) Vörösfenyő

(Bármelyik helyes megoldás 2 pontot ér.)

16. Rügyei váltakozóan átellenesek, elállóak, hosszúak, hegyes orsó alakúak. Barnák, fénylően csupaszok.

Elérhető pontszám: 2 pont

- A) Akác
- B) Bükk**
- C) Molyhos tölgy
- D) Kocsányos tölgy

17. Melyik anyag a gumi alapanyaga?

Elérhető pontszám: 2 pont

- A) Cellulóz
- B) Kaucsuk**
- C) Kovaföld
- D) Parafa

18. Melyik meghatározás nem igaz az üzleti terv célját illetően?

Elérhető pontszám: 2 pont

- A) Az üzleti terv célja elkészíteni egy olyan dokumentumot, amely meggyőzően bemutatja a vállalkozást.
- B) Az üzleti terv célja tájékoztatást nyújtani a jogszabályokról, gazdaságpolitikai döntésekről.**
- C) Az üzleti terv célja, hogy a dokumentumon keresztül egy adott üzleti ötlet eladható legyen.

19. Mely lábtípusok fordulhatnak elő a madaraknál? A kérdésre három helyes válasz van.

Elérhető pontszám: 3 pont

- A) Járóláb
- B) Futóláb**
- C) Ugróláb
- D) Úszóláb**
- E) Ragadozó láb
- F) Fogóláb**

20. Mely állítások nem igazak a mezei nyúlra? A kérdésre három helyes válasz van.

Elérhető pontszám: 3 pont

- A) Alapszíne barna, de fekete és egyéb színváltozatok is ismertek.
- B) Jóval nagyobb, mint az üregi nyúl.
- C) Nem készít vackot, csak kis mélyedést kapar magának.
- D) Fülét előre hajtva nem éri el az orrát.
- E) A nyúlfiak szőrösen és nyitott szemmel jönnek a világra.
- F) Szemei előre nézők, térlátása jó.

21. Melyik talajtípus tartozik a szikes talajok fő típusába?

Elérhető pontszám: 2 pont

- A) Réti szolonyec
- B) Ranker
- C) Rendzina
- D) Erubáz talaj
- E) Öntés erdőtalaj
- F) Barnaföld

22. Igazak vagy hamisak a következő állítások?

Elérhető pontszám: 5 pont

- A perlit keményebb szövetelem, mint a martenzit. Igaz Hamis
- A hő- és hangszigetelő anyagok lehetnek porózus szerkezetűek. Igaz Hamis
- A magnézium könnyű fém. Igaz Hamis
- A differenciálmű lehetővé teszi, hogy a két kerék egymástól eltérő fordulatszámmal foroghasson. Igaz Hamis
- Az acélok széntartalma nagyobb, mint 2,06%. Igaz Hamis

23. Melyik az a talajképző folyamat, amelynek során a savanyú kémhatású homokos talajban lassú vízszivárgás mellett a vas- és agyagkolloidok kiválnak, vörösbarna vízszintes csíkokat képeznek, amelyek javítják a talaj víztartó és tápanyag-szolgáltató képességét?

Elérhető pontszám: 2 pont

- A) Kilúgozás
- B) Savanyodás
- C) Kovárványosodás
- D) Redukció
- E) Agyagszétesés
- F) Humuszosodás

24. Milyen költségeket kell személyi jellegű ráfordításként elszámolni?

Elérhető pontszám: 2 pont

- A) A bérköltségeket.
- B) A munkavédelmi költségeket.
- C) A takarítás költségeit.

Számítási feladat

25. Egy vadásztársaság élőnyúl-befogással 270 db mezei nyulat fogott be. A nyulak közül az átvételig 12 db elpusztult. Az élőnyulat 19 000 Ft/db áron értékesítették. A befogáshoz 30 hajtót szerződtettek, napi 4000 Ft/fő bérért. A befogás 2 napig tartott. A háló bérleti díjáért 60 000 Ft-ot fizettek. A járművek használatáért (traktor+terepjárók) 8 üzemórát számoltak 3500 Ft/üzemóra költséggel. A szállításhoz 30 db szállítóládát vásároltak 2500 Ft/db. áron. Mekkora jövedelmet értek el a befogással?

Elérhető pontszám: 8 pont

Megoldás:

Kiadások:

Hajtók bére:	$30 \times 4000 \times 2 = 240\,000$ Ft	1 pont
Háló bérleti díja:	60 000 Ft	1 pont
Járműhasználat:	$8 \times 3500 = 28\,000$ Ft	1 pont
Szállítóláda:	$30 \times 2500 = 75\,000$ Ft	1 pont

Összes kiadás: 403 000 Ft 1 pont

Összes bevétel: $270 - 12 = 258 \times 19\,000 = 4\,902\,000$ Ft 1 pont

Jövedelem: $4\,902\,000 - 403\,000 = \underline{4\,499\,000}$ Ft 2 pont

A megoldási útmutatótól eltérő, más helyes megoldást is el kell fogadni.